

Остап ВИШНЯ

МИСЛИВСЬКІ
УСМІШКИ

Київ
“ЗНАННЯ”

ВІДКРИТТЯ ОХОТИ

Власне кажучи, щороку “Відкриття полювання” буває двічі: першого серпня на птицю, а першого листопада на звіра, але якось уже так утрадиційнилося, що за урочисте, коли хочете, свято серед мисливців вважається перше відкриття, коли після довгої перерви у вас у руках знову улюблена вами рушниця і ви знову маєте змогу не тільки, сказати би, поповнити свої продовольчі ресурси, не тільки допомогти державі в м'ясозаготівлях, а й задоволити себе як природознавця, природофіла й спортсмена.

Полювання, як бачите, не якась там легковажна дурничка, не дрібничка, а дуже й дуже поважна справа, особливо для таких громадян, як ми з вами...

Відкриття...

Скільки турбот, хвилювання, нервозності, доки все в тебе буде в порядку: і рушниця, і набої, і одежда, і рюкзак, і стопка, — одне слово, все, що потрібно для серйозного, добутливого полювання...

А куди іхати?!

А з ким їхати?!

Куди їхати?!

Ну, як ви так одразу зможете вирішити, куди їхати, коли сьогодні вам кажуть:

— Біля Борисполя, на озерах, качви тієї, ну, як хмари! Повірите, як випливуть, ну, як тої ряски! Одне одного просто давлять. Оце вчора приїздила звідтам молодиця, так казала, що її свекрові кум його казав, що кумова баба чула од свахи, що та сама бачила, як коноплі мочила, що нема куди через тую качву коноплини ткнути! Поїдемо, га?!

— Поїдемо! Тільки в мене набоїв обмаль!

— А навіщо вам багато набоїв! Та там з одного набою торік по двадцять чотири качки били. П'ять набоїв — сто двадцять штук. Самий крижень, майте на увазі. Важка птиця: більш як сто двадцять штук не піднесете!

Завтра ви почуете:

— Куди на відкриття?

— Думаю до Борисполя!

— До Борисполя?! Чого?! Хіба на сухому качки плавають?!

— Як “на сухому”?

— Та там же озера повисихали! Та там за весну й за літо ніхто навіть і не чув, щоб хоч одна закахкала. Ранньої весни прилетіло, було, туди чималенько табунів, покружились трохи й усі на Носівку! Чули про Носівку?!

— Чув.

— Так там з усього Лівобережжя качки ще навесні позбирались. Стихійне нещастя: соняшники всі потолочили. А на луках через гнізда трава

не виросла: гніздо на гнізді, траві нема де рости,
— не знають колгоспники, чим худобу годувати.
Ні, коли вже їхати, то тільки в Носівку!

— Ну, поїдемо в Носівку!

А іще через день:

— Драстуйте! Готові до відкриття?
— Готовий!
— На Яготин?
— Ні, на Носівку!
— Тю! За жабами?!
— За якими жабами?
— Та в Носівці самі жаби! Коли вже їхати, щоб з качками бути, так тільки на Яготин! О, там качки...

І т. д. і т. п.

З ким їхати?

Ах, доле моя!

Та хіба ж есть серед мисливців, серед людей, що люблять тихі вечори над озерами, що чують ніжний шелест очеретів, що пам'ятають:

*Тихше, тихше, не диши,
Нас почують комиші...,*

яким крик бугая на болоті бринить в їхніх вухах, як козловське распроп'яніссімо ля в серці тихомрійної блондинки, а загадковий тихий пlesкіт на озері в їхнім серці одгукується трепетними перебоями, і коли під вербою чи під копицєю все вже розказано і настає на хвилькутиша, — обов'язково тутишу заколише одностайне чарівне:

*Зоре моя вечірняя,
Зайди над водою —*

хіба ж є серед цих людей хоч один, з яким би не можна було поїхати на відкриття полювання?!

...Ну, поїдете ви з Іваном Петровичем...

На зеленому килимі, під задумливою вербою, після третьої точитимутся спогади про знаменитого його гордона, — таких псів тепер не буває! — який одного разу став на стойку в густій ліщині на вальдшнепа, та так став, що ніякими свистками, ніякими гудками його не можна було зрушити з тої стойки, довелося його залишити в лісі, бо настала вже ніч, а потім обставини змусили Івана Петровича на другий день ранком виїхати з того міста. Повернувшись він аж через рік, згадав про пса, пішов у ліс, розшукав ті кущі:

— Дивлюсь, стойть кістяк моого гордона, і стойть з піднятою передньою лапою! От був собака! Мертвa стойка! Такого собаки я не бачив! Даси, бувало, в зуби йому записку й гроши: “Джек! Миттю пляшку вина!” За півгодини вже летить з вином. Тільки не можна було більше грошей давати: решту обов’язково проп’є!

...Десь oddalik дере деркач, б’є перепел, — потім усе затихає, сам кудись провалюється і бачиш, що там за столом сидить Джек і пропиває хазлінову решту.

...А як поїдете ви з Петром Івановичем, то він вам розповість, що він більше любить полювати звіра, а птиця це так тільки, за традицією! Петро Іванович — гончатник... І яка в нього є сука Флейта, як вона ганяє! По два місяці вовка ганяла! А

ЯК ВАРИТИ І ЇСТИ СУП ІЗ ДИКОЇ КАЧКИ

M.T. Рильському

Був такий славнозвісний орнітолог Мензбір, який на підставі багатолітніх спостережень і наукових досліджень остаточно визначив, що дикий качки, крім базару, водяться ще по лугових озерцях та по очеретах і тихих-тихих плесах, по річках-колисках смарагдової Батьківщини нашої радянської...

Словом, ви поїхали на лугові озера, на очерети й на тихі-тихі плеса...

Само собою розуміється, що ви берете з собою рушницю (це така штука, що стріляє), набої і всілякий інший мисливський реманент, без якого не можна правильно націлятись, щоб бити без промаху, а саме: рюкзак, буханку, консерви, огірки, помідори, десяток укруту яєць і стопку... Стопка береться для того, щоб було чим вихлюпувати воду з човна, коли човен тече...

Ідете ви компанією, тобто колективом, так — чоловіка з п'ять, бо дика качка любить іти в супову каструлю з-під колективної праці.

У вагоні (чи на машині) зразу ж ви почуете:

— Е, чорт! Стопку забув! Ви взяли?

— Взяв!

— Ну, як будемо вкупі, позичите! А залишусь сам, доведеться з “горлушки”!

“Горлушком”, за мисливською термінологією, звуться та частина мисливського човна, що на морських суднах має назву “право руля”.

Дика качка любить убиватись тихими-тихими вечорами, коли сонце вже сковзнуло з вечірнього пруга, минуло криваво-багряний горизонт, послало вам останній золотий привіт і пішло спать... Це ввечері... А вранці дика качка зривається шукати вашого пострілу рано-рано, тільки-но починає на світ благословлятись.

Звуться ці часи у мисливців “зорьками” — вечірньою й ранковою.

В ці часи вичуєте і над собою, і перед собою, і за собою, і праворуч, і ліворуч шум — свист качиних крил.

Ви і сюди — бах! І туди — бах! І отуди — бах!

Ах, незабутні хвилини!

На вечірню зорьку ви спізнилися. Це обов’язково... Запізнення на вечірню зорьку — це мисливський закон. Виходячи ще з дому, — та що там виходячи! — ви ще напередодні знаєте, що на вечірню зорьку ви обов’язково не встигнете, от через це саме ви, в день виїзду на полювання, ще зранку все вкладаєте, ще зранку ви щось забуваєте, і в час од’їзду ви вибігаєте з хати, летите чи то на вокзал, чи до машини, на запитання знайомих: “Куди?” — кидаєте: “Спішу, щоб на вечірню зорьку спізнилися”, — і галопом далі.

Словом, спізнилися... До озера ви підходите вже тоді, коли качки “повиключали мотори”, почистили

ли зуби, зробили на ніч фізкультурну зарядку з холодним обтиранням і, поклавши на водяні лілеї голови, полягали спать.

Але ви з цього не печалуєтесь, бо поблизу кожного лугового озера є чи ожеред, чи копиці пахучого-пахучого сіна... Ви йдете до ожереду й розташовуєтесь... Ви розгортаєте сіно, простеляєте плаща, лягаєте горілиць, дивитесь на чорно-синє глибоке зоряне небо і відпочиваєте... А відпочиваючи, думаете.

Ну, думайте собі на здоров'я, а ми будемо до ранкової зорьки готоватися...

— Ну що ж, товариші, давайте звечора приготуємось, щоб зранку не вовтузитися, а зразу за рушниці й по місцях! Де ж це... стопка? Прокав же покласти!

— Що, нема?

— Нема!

— А я взяв! Я поклав собі за правило: приїжджаю додому, а її в рюкзакі прив'язую, щоб не забути! По-моєму, не так нервуватися, як рушницю забудеш!

— Доведеться й собі прив'язувати! А сьогодні, прошу вас, позичте вашої... Капризна це, я вам скажу, штука, як з "горлушки". Повітря чисте, на широке диханіє візьмеш, а воно темно, не встигнеш і зітхнути, як уже "горлушки" біля "донушки".

Тут і починається найцікавіший момент качачого полювання.

Це коли старі, досвідчені ваші товариші по полюванню починають розповідати різні надзвичайні випадки з мисливського життя.

Спільна для всіх мисливських оповідань риба — це те, що всі вони — факти, що все це

насправді було, що: “розкажу, то не повірите, але це — факт!”

Швиргається вгорі якийсь космічний хлопчишко зорями, залишаючи в чорно-синій безодні золоті смуги, рипить Віз, дишель свій униз спускаючи, блідне поволі Чумацький Шлях, а під ожередом плететься чудесне мереживо з мисливських оповідань.

І вільно дихається, і легко дихається...

Поволенъки голос оповідача тихшає, потім якось переривається і зовсім затихає...

Сусіда тяжко якось зітхає...

— Про що думаете, Іване Івановичу?

— Про Америку! Яка все-таки техніка!

— А що таке?

— Кажуть, двоствольну стопку видумали!

І тихо...

Поснули...

“Раннім-рано та ранесенько”, ще ледь-ледь починає сіріти, штовх вас у бік:

— Вставайте! Вставайте! Час уже!

— Г-г-г! М-м-м!

— Вставайте!

— М-м-м!

— Б-б-бах!

З криком: “Бомбюжка!” ви зриваєтесь і мчите.

— Куди? Куди?

— В бомбосховище!

— Тю на вас! То я в крижня гахнув!

— І промазав.

— Ну, ясно, що промажеш, коли вас нечиста сила в бомбосховище поперла! Трохи в озеро не шубовснув!

ВЕДМІДЬ

I

Ведмідь у нас на Вкраїні, крім як у зоологічних парках, ніде не водиться, через те не так уже й страшно по наших лісах вальдшнепа, чи зайця, чи лисицю полювати.

Були б ведмеди, — довелося б багатьом мисливцям рушниці попродати, бо наші охотники люди тихі, сумирні й поетично ніжні, а ведмідь — звір великий і реве: може перелякати.

Один мій приятель, дуже пристрасний охотник, коли ми, пам'ятаю, колись дістали таку телеграму аж із Вологодської області: “Назнали й обклали аж три ведмежих барлоги зpit приїздіть негайно...” — довго вдивлявся у ту телеграму й каже:

— Ти як знаєш, а я не поїду... Я — на бекасика люблю, бекасик — пташка сумирненка, — вона не реве і скальпів із людини не здіймає. А ведмідь — воно дуже велике й дуже буре, а снігу там багато: не втечеш! Не поїду я!

Не поїхали ми вдвох.

Ведмеди бувають бурі, і сірі, і білі...

Бурі — ревуть по лісах, починаючи з Брянщини...

Сірі звуться — “гріzlі”, вони, спасибі їм, водяться десь далеко.

А білі — ті у полярних морях та океанах, і далеко до них їхати, і холодно.

Ну, а проте для кожного мисливця забити ведмедя — то вже така для нього честь і така йому з того слава, що хоч теоретично, а хочеться.

Ви ж самі подумайте: по-перше, — прекрасна ведмежа шинка і знамените ведмеже м'ясо, а по-друге, — ведмежа шкура...

Лежить таке велике-велике та волохате ведмеже хутро у вас у кабінеті перед канапою. Ви сидите на канапі, а перед вами приятелі сидять.

Ви їм і кажете:

— Оцього ведмедя сам убив!

Приятелі ваші, як і взагалі в таких випадках усі приятелі, подивляться один на одного і обов'язково котрийсь із них кахикне.

Не звертайте на це “кахи” ніякої уваги й розкажіть їм, як ви спочатку, коли ведмідь вискорчив із барлога, вдарили його жаканівською кулею, але тільки поранили, а він, розлючений, як стрібоне до вас, а ви не розгубились, вхопили рогатину, добре вперлись у сніг і взяли лютого звіра на рогатину, і як у вас рогатина — трісъ! — а ви хапаєте другу рогатину і прямо ведмедеві в груди! Аж тут друга рогатина — трісъ! Ви тоді за третю! Звір уже дихає прямісінько вам в обличчя... Третя рогатина...

Але тут дружина:

— Жалуйте, товариші, до столу! Чайку поп'ємо!

А коли ви вийдете з кабінету, ваш найближчий друг каже вашій дружині:

— Спасибі, хазяечко, що покликали, а то б довелося вашому чоловікові й за четверту рогатину хвататись!

Чого тільки не перетерпить людина за правду?!

II

Добрий мій знайомий, тов. С., хоч сам він і не мисливець, розповів мені дуже інтересний спосіб полювати ведмедя.

Сам я ніколи до того про такий спосіб здобути ведмеже хустро й цілу торбу ведмежого м'яса не чув, але спосіб цей, на мою думку, вартий всілякої уваги, тим паче, що він зовсім безпечний, і мисливець у всякім разі тут своїм життям не ризикує.

Виявляється, що дорослі ведмеди дуже пристрасні математики.

Ви назнаєте місце, де ведмідь полює, чи просто годується, берете великий аркуш дикту, пишете на тому диктові великими літерами таку математичну формулу:

$$2 \times 2 = 5.$$

Написавши цю формулу, берете молоток і цвяхом прибиваєте до ясенка чи до дуба на тій стежці, де ведмідь подорожує. Прибивати треба не дуже високо та й не дуже низько, а так, щоб ведмідь ту математичну формулу побачив.

Прибивати краще опівдні, коли ведмідь одпочиває. А як вийде він увечері полювати, щоб він її вже уздрів.